

ANJA JERIN, NENA ŽIDOV (ur.): Register nesnovne kulturne dediščine (2008–2016) / Register of the intangible cultural heritage of Slovenia (2008–2016). Slovenski etnografski muzej, Ljubljana 2017, 80 str.

Od lanskega Registra, ki govori še o živi kulturni dediščini, se novi seznam s kratkimi predstavami elementov razlikuje po uporabi medtem sprejete strokovne oznake nesnovna kulturna dediščina in po za četrtno večjem obsegu. Tako je zaradi največjega porasta števila vpisov po letu 2008, ko je tudi Republika Slovenija ratificirala pet let prej sprejeto Unescovo konvencijo o varovanju nesnovne kulturne dediščine. V izdaji, ki je segala do leta 2015, je bilo vpisanih 56 elementov; nekateri so bili razglašeni za nesnovno kulturno dediščino državnega pomena, Škofjeloški pasijon pa je bil leta 2016 prvi iz Slovenije vpisan na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Nova izdaja z dodanimi 14 vpisi je tako kot prejšnje dvojezična; besedila je v angleščino prevedel David Limon, urednici pa sta z enim elementom vpeljali še kategorijo Ustno izročilo, izrazi in jezik. Skupina Družbene prakse, rituali in praznovanja je bogatejša za pet, Tradicionalne obrtne veščine za štiri, Znanje in prakse o naravi in svetu za tri elemente, med Uprizoritvenimi umetnostmi pa je nov en element.

INGRID CELESTINA, SUZANA TODOROVIČ (ur.): Šavrinka.

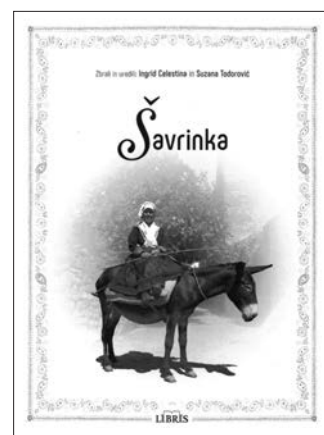
Libris, Koper 2017. 320 str.

Šavrinke so bile ženske in dekleta iz šavrinskih hribov v notranjosti slovenske Istre, ki so še v prvi polovici 20. stoletja nosile v Trst prodajat kruh, mleko, jajca in druge domače pridelke ter z izkupičkom, pogosto v večji meri kot možje, skrbele za svoje družine. »Šlo je za preživetje; da niso bili lačni in da ni šla hiša na boben,« je v uvodni besedi njihovo vlogo orisal pisatelj Marjan Tomšič, ki se je doslej poleg drugih istrskih književnikov največ in najbolj odmevno posvečal Šavrinkam. Pričujoči zbornik je s svojimi besedili ter številnimi dokumentarnimi ilustracijami napolnilo 14 poznavalk in poznavalcev različnih vidikov nekdanjega življenja v Istri: zgodovinarja Salvator Žitko in Nadja Terčon, geografka Valentina Brečko Grubar, etnologinja Špela Ledinek Lozej, socialni antropologinja Tanja Jakomin Kocjančič in Nataša Rogelja, konservatorka stavbne dediščine Neža Čebren Lipovec, profesorica slovenščine Alferija Bržan, jezikoslovka Suzana Todorović, izdelovalka narodne noše Ljuba Vrtovec Pribac, raziskovalka živilstva in prehrane Mojca Stubelj, glasbenik Marino Kranjac, razredna učiteljica Viktorija Pucer Štormar in narečni pisatelj Đanino Bubola.

UŠI SERAINIG, POLONA SKETELJ: Etnološka zbirka Kostanje: Kraj spomina in učenja / Volkskundliche Schausammlung Köstenberg: Ein Ort der Erinnerung und des Lernens.

Znanstvena založba Filozofske fakultete (Kulturna dediščina 11), Ljubljana 2016, 176 str.

Odprtje etnološke muzejske zbirke *Kraj spomina in učenja* v temeljito obnovljenem župnijskem gospodarskem poslopiju v Zgornji vasi na Kostanjah na avstrijskem Koroškem je bilo leta 2002 pomemben dosežek. Tako za etnološko vedo na Slovenskem kot (predvsem) za tamkajšnjo slovensko skupnost, ki so jo v tem projektu zastopali Krščanska kulturna zveza, Slovenska prosvetna zveza in Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik. Takrat je nastal na pogled skromen, a vsebinsko bogat dvojezični vodnik po zbirki, zmanjkalo pa je sredstev za razstavni katalog, ki ga je Vito Hazler, najzaslužnejši za obnovo stavbe in postavitev zbirke, tudi načrtoval. Del takratnega gradiva je snovalcem prišel prav petnajst let pozneje, ko je bila posneta večina fotografij, nova pa so tudi besedila s pojasnili k skoraj 400 predmetom. Napisali sta jih Uši Serainig, ki jih je večino tudi prevedla v nemščino, in Polona Sketelj. Zbirko sestavljajo trije tematski sklopi: Kmetijstvo, Obrt in domača dejavnost ter Za hišnimi vrati. Vsakega zaokroža pregled predstavljenih fotografij predmetov in dejavnosti, poimenovanih v knjižni slovenščini ter v slovenskem in nemškem narečju, ki sta v rabi v tem delu avstrijske Koroške.

* Iztok Ilich, publicist, prevajalec in urednik, Trebinjska 11, 1000 Ljubljana; iztok.ilich@amis.net.